

ZEG NEEN TEGEN AFVAL OP SCHOOL

Wat is er aan de hand?

'Afval is een teken van beschaving'. Denk maar aan de archeologen die het dagelijks leven, inclusief het menu, van onze voorouders kunnen reconstrueren aan de hand van teruggevonden voorwerpen en etensresten. In de 21e eeuw laten we best veel afval achter, ook op een school waar al goede afspraken bestaan om de afvalberg te verkleinen.

Hoe zit het in elkaar?

Zelftest:

Vooraleer je met de kinderen een antwoord zoekt op onderstaande vragen kan het interessant zijn om eens na te gaan hoe zij zelf omgaan met afval.

Je kunt (samen met hen) een enquête opstellen met onderwerpen zoals: ik gebruik altijd een brooddoos; als ik afval heb doe ik dit in de vuilbak; ik zeg tegen mijn mama papa dat ik een afvalarm tussendoortje of een koekendoosje wil meenemen; ik gebruik kladpapier;...

Wat is afval?

- Je kunt filosoferen met de kinderen over vragen zoals: 'Wat is afval?'; 'Wanneer gooi je iets weg?'; 'Wat is de moeite waard om te bewaren?'
- Leerlingen kunnen een collage samenstellen van prenten die te maken hebben met afval.
- Je kunt hen de opdracht geven om associatief te denken, vertrekkende van een verpakkingsmateriaal. Wat kun je er nog mee doen? Waarvan is het gemaakt?...
- Afval vroeger en nu. Wat is de aard van het afval? (op te ruimen door de natuur?)

Afval op school

Daag je leerlingen (van één klas, verschillende klassen of kleuters) uit om op onderzoek te gaan in de school. Bespreek met de kinderen hoe je een antwoord kunt krijgen op volgende vragen:

- Welk afval is op school aanwezig? (verschillende fracties: rest, papier, gft...)
Waaruit bestaat het afval? (grondstoffen, water, energie...)
- Hoeveel van die grondstoffen hebben we nog voorradig?
- Waar komen de grondstoffen vandaan?
- Waar komt het afval vandaan? Van wie is het afval afkomstig? (leerlingen, leerkrachten, directie, ander personeel, vereniging die van de school gebruik maakt,...)
- Waar is er overal afval? (in de klas, op de speelplaats, in de refter, in het secretariaat (papier, verpakkingsmateriaal), in het leraarslokaal, ...)
- Is er altijd evenveel afval?
- Waar wordt het afval verzameld?
- Welke vuilbakken zijn er op school?
- Wat zit er in de vuilbakken?
- Waar gaat het afval van de school naartoe?

Wist je dat... een doorsnee vlamming gemiddeld wekelijks 9,8 kg afval buitenzet. Dat = 513kg /jaar of het gewicht van 6 babyolifanten.
...we meer dan de helft van het verpakkingsmateriaal slechts 1x gebruiken?

- Is er altijd evenveel afval?
- Waar wordt het afval verwerkt? Op welke manier?
- Hoeveel afval is er op school? Hoe kun je dit aan anderen laten zien (visueel voorstellen)?
- Wat kan er nog met het afval gebeuren i.p.v. weg te gooien?
- Waarom zou je iets doen aan de afvalberg op school? (impact op de aarde, mens)

Wat gaan WIJ er aan doen?

De school daagt de leerlingen, het personeel, de ouders en anderen die gebruik maken van de school uit om zo weinig mogelijk afval te produceren.

Ideeën:

- De kinderen onderzoeken “Wat kan ik doen om bv. het restafval te verkleinen?”
- Op welke manier kan de school voor minder afval zorgen (het secretariaat, de leerkrachten, tijdens feesten, ...)
- Het onderhoudspersoneel interviewen om te kijken welk afval zij hebben. Met hen naar oplossingen zoeken om minder afval te hebben
- Met de directie praten over de aankopen. Goede afspraken maken over het aankoopbeleid, het organiseren van activiteiten
- Andere manieren zoeken om met producten om te gaan (weggeefkast, ruilinitiatieven, lenen...)

Wie doet mee? Wie kan helpen?

- Uiteraard de leerlingen en de teamleden
- Ook het onderhoudspersoneel is een belangrijke partner
- (Groot)ouders betrekken is absoluut aan te raden bij deze uitdaging. Communiceer goed met hen. Zoek (groot)ouders die je steunen en die anderen willen motiveren.
- Ga op zoek naar ‘experten’/mensen die extra info kunnen geven over het omgaan met afval of breng hen een bezoekje (MOS-schakel). Voorbeelden zijn: de kringwinkel, het containerpark, een bedrijf gespecialiseerd in verpakkingsmateriaal, de ‘Zero waste shop – Robuust’, een papierverwerkend bedrijf, een afvalsorteerbedrijf...
- Denk ook aan een plaatselijke buurtwinkel, een broodjeszaak, ...

Iedereen mag het weten!

- Neem je visie, afspraken om afvalarme school zijn, op in het schoolreglement, de infobrochure, brieven aan ouders, de communicatie naar externen die gebruik maken van de school. Staat hierover al iets in het schoolreglement, de infobrochure? Bespreek dit met het team en stuur indien nodig bij.
- Doe een klassenwedstrijd “Klas met het minste afval”. Plaats de wedstrijd (en het waarom ervan) op de schoolwebsite, in de schoolkrant, op de sociale media, ...
- Alle klasresultaten van het lopende onderzoek worden zowel gevisualiseerd als gecommuniceerd in het schoolkrantje, het info-blaadje, de website. De leuke blijvende alternatieven om het restafval te verbannen worden eveneens met fotomateriaal ondersteund.
- Ga na bij de leerlingen/het team in hoeverre ze hun eigen gedrag hebben aangepast, wat ze ervan geleerd hebben, wat ze gaan doen in de toekomst.

duurzame
school
straffe
school

MOS

Wat ik niet wist

Omgaan met afval met “de ladder van Lansink”

Preventie kan op vier manieren gebeuren: consuminderen, levensduurverlenging, preventie, hergebruik.

Het principe “Cradle to cradle” - Upcycling/recycling

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Upcycling>

TIP

Heb tijdens je onderzoek oog voor anders omgaan met afval.

Beschouw afval als grondstof en laat de kinderen onderzoeken welke grondstoffen nodig zijn voor bv. een koek of een drankverpakking, welke grondstoffen zijn nodig voor het papierafval, e.d.

Sta ook eens stil bij waar je afval naartoe gaat. Blijft het in eigen land? Wie verwerkt het?

Waarom zijn sommige bedrijven nu plots geïnteresseerd in het ontginnen van stortplaatsen?

Aanknopingen met ODET

WO: natuur mens maatschappij techniek gezondheid

milieu: 1.23 - 1.24 – 1.25 en 1.26

Wiskunde

Taal

Leren Leren

Sociale Vaardigheden

duurzame
school
straffe
school

MOS

www.ovam.be

<http://www.indevuilbak.be> Alles wat je nog niet wist over zwerfvuil (kant en klare lesfiches, didactisch materiaal voor secundair onderwijs (goede ideeën voor lager onderwijs)

<http://www.berobuust.com> Robuust, The Zero waste shop

<http://www.imog.be> > diensten en educatie > voor scholen > educatief zwerfvuil materiaal afvalspel Mr. Jekkes

<http://www.cleanuptheworld.org/en/> World Cleanup Day: samen de wereld proper maken.

<http://www.midwayfilm.com> filmjpe van Chris Jordan Midway, een eiland ten noorden van Hawaii. Zowel Hawaii als Midway liggen in de ‘Great Pacific Garbage Patch’ - een stuk oceaan ter grootte van Frankrijk en Duitsland, waar al het afval van de Grote Oceaan als het ware naartoe gezogen wordt. Het gevolg hiervan is dat er vogels en vissen soms meer plastic binnen krijgen dan normaal voedsel.

<https://www.youtube.com/watch?v=GLgh9h2ePYw> The Majestic Plastic Bag, rondreis van een plastic zakje

<http://www.vlaamsmaterialenprogramma.be/home> Info over omgaan met grondstoffen

<https://www.fostplus.be> alle info i.v.m. afkomst van materialen

www.kringwinkel.be

www.creazi.be Eenmagazijn boordenvol grondstoffen voor creatieve creaties.

www.ecodesign.be Virtueel platform rond interieur- en meubelontwerp en het bewust gebruik van materialen (Leuke voorbeelden voor leerlingen).

De ladder van Moerman > voedselverspilling